En god start for børnene – en hverdag, der hænger sammen

DANSK ERHVERV

www.danskerhverv.dk

Indhold

Familien og hverdagen er under pres **3**

Et betydeligt behov for at løfte kvaliteten 3

Konsekvenser for børn og forældrenes arbejdsliv 4

Mangfoldighed og familiens valgmuligheder under pres 5

Anbefalinger: en god start for børnene og en hverdag i balance **7**

1. Stærkere faglighed og bedre karriereveje 7

2. Mere tid og råderum til ledelse 10

3. Oplyst forældrevalg og lokalt ansvar 12

4. Tidssvarende tilskud og bæredygtig drift 14

5. Etablering og udvidelse af daginstitutioner 16

6. Uvildigt tilsyn og brugbar kvalitetsviden 17

7. Tryg pasning og en hverdag, der hænger sammen 18

DANSK ERHVERV
November 2026

Forord

Gode daginstitutioner har værdi i sig selv og kan give børnene et stærkere afsæt for skolegangen og livet. Her skal de møde nærværende voksne og gennem leg og fællesskaber udvikle deres sprog, nysgerrighed og sociale kompetencer. Men nationale undersøgelser viser et betydeligt behov for at løfte kvaliteten. Medarbejdere og ledere løfter hver dag en vigtig opgave, men deres engagement skal understøttes af de rette kompetencer, god ledelse og rammer, der giver tid til børnene.

I Dansk Erhverv ser vi et velfungerende erhvervsliv og et velfungerende velfærdssamfund som hinandens forudsætninger. Når forældre afleverer deres barn i vuggestue eller børnehave, skal de kunne gå på arbejde med tillid til, at barnet har en tryg og udviklende hverdag. Tilliden er en del af samfundskontrakten og har betydning for familierne, virksomhedernes adgang til arbejdskraft og vores fælles velfærd.

Den forestående ændring af dagtilbudsloven er et vigtigt skridt mod bedre vilkår og større gennemsigtighed på dagtilbudsområdet. Dansk Erhverv støtter retningen og vil bygge videre på den og hilser især forslagene om offentliggørelse af grundlaget for kommunernes tilskudsberegninger, bedre information til forældrene om alle dagtilbud og inddragelse af private og selvejende institutioner i nationale kvalitetsundersøgelser velkommen. For det er tiltag, der styrker den lige konkurrence, forældrenes valgmuligheder og kvaliteten i daginstitutioner.

Den kommende ændring af dagtilbudsloven og det fokus, der er i den nedsatte Ekspertgruppe om kvalitet i dagtilbud, skal følges af løsninger, der styrker kvaliteten og giver plads til forskellige tilbud.

Dansk Erhverv repræsenterer private og selvejende daginstitutioner og deres paraplyorganisationer. Deres erfaringer er afsæt for vores konkrete forslag i dette udspil, der tager afsæt i syv politiske indsatsområder:

1. Stærkere faglighed og bedre karriereveje.
2. Mere tid og råderum til faglig ledelse.
3. Oplyst forældrevalg og stærkt lokalt ansvar.
4. Tidssvarende tilskud og bæredygtig drift.
5. Bedre muligheder for etablering og udvidelse.
6. Uvildigt tilsyn og brugbar kvalitetsviden.
7. Tryg pasning og et arbejdsliv, der hænger sammen.

Til sammen skal de politiske indsatser bidrage til at styrke fagligheden, ledelsen og mangfoldigheden på dagtilbudsområdet. Målet er en god hverdag for alle børn og tryghed for forældrene, når de går på arbejde.

Tony Bech, Branchedirektør for Velfærd & Samfund, Dansk Erhverv.

DANSK ERHVERV
November 2026

Familien og hverdagen er under pres

Dagtilbuddene skal give børnene en tryg og udviklende hverdag. Dette understøtter samtidig, at forældrene kan passe deres arbejde. Det kræver høj kvalitet i daginstitutionerne og et mangfoldigt udbud, der giver familierne mulighed for at vælge et tilbud, som passer til deres barn og hverdag.

Begge dele er udfordret. Nationale undersøgelser viser behov for at løfte kvaliteten, mens pressede økonomiske rammer kan gøre det vanskeligere at fastholde og udvikle forskellige tilbud. Konsekvenserne kan ramme både børnenes trivsel og udvikling, familiernes valgmuligheder og forældrenes arbejdsliv.

Et betydeligt behov for at løfte kvaliteten

VIVE, der er det nationale forsknings- og analysecenter for velfærd, og EVA, Danmarks evalueringsinstitut, viser i deres nationale undersøgelse af kvalitet i dagtilbud fra 2025 et betydeligt behov for at løfte kvaliteten i kommunale daginstitutioner for 3–5-årige. Kun 9 pct. af stuerne vurderes samlet at have pædagogiske læringsmiljøer af god kvalitet. 63 pct. har tilstrækkelig kvalitet, mens 28 pct. har utilstrækkelig kvalitet. Ingen opnår vurderingen fremragende kvalitet.[1] Undersøgelsen bygger på observationer af 185 stuer i 100 kommunale institutioner.

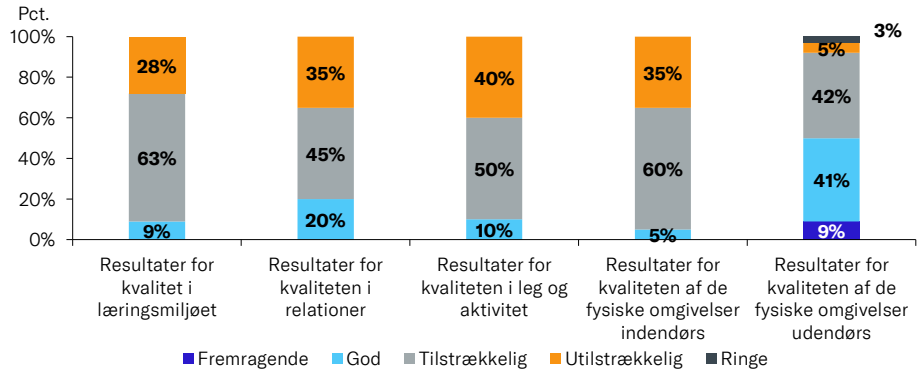
Resultaterne kalder på en målrettet indsats dér, hvor kvaliteten er utilstrækkelig, og en ambition om at løfte flere læringsmiljøer fra 'tilstrækkelig' til 'god' kvalitet. Det handler om børnenes hverdag: nærværende relationer til de voksne, gode muligheder for leg og støtte til at deltage i fællesskaber.

Forældrenes oplevelser er også vigtige i kvalitetsarbejdet. I den nationale tilfredshedsundersøgelse fra 2026 er 88 pct. af de deltagende forældre tilfredse eller meget tilfredse med deres barns dagtilbud.[2] Undersøgelsen omfatter kommunale og selvejende daginstitutioner samt kommunal dagpleje.

[1] Kvalitet i dagtilbud – National undersøgelse af kvalitet i pædagogiske læringsmiljøer og rammer i kommunale daginstitutioner for 3-5-årige børn

[2] Økonomi- og Indenrigsministeriet: Ny undersøgelse viser stor tilfredshed blandt forældre til børn i dagtilbud

Figur 1: **Kvalitet i kommunale børnehaver, 2025**

Kilde: Kvalitet i daginstitutioner for 3-5-årige børn, VIVE og EVA
Note: Figuren viser kvaliteten af de pædagogiske læringsmiljøer i kommunale daginstitutioner for 3-5-årige, vurderet ud fra relationer, leg og aktivitet samt fysiske omgivelser. Kvaliteten er vurderet ved hjælp af observationsredskabet KIDS på 185 stuer fordelt på 100 daginstitutioner i 56 kommuner i efteråret 2024. Undersøgelsen er repræsentativ på landsplan.

De to undersøgelser belyser forskellige sider af dagtilbuddene og kan ikke sammenlignes direkte. Forældrenes erfaringer og de faglige observationer bør bruges sammen til at identificere styrker og udviklingsbehov og skabe konkrete forbedringer i børnenes hverdag.

Konsekvenser for børn og forældrenes arbejdsliv

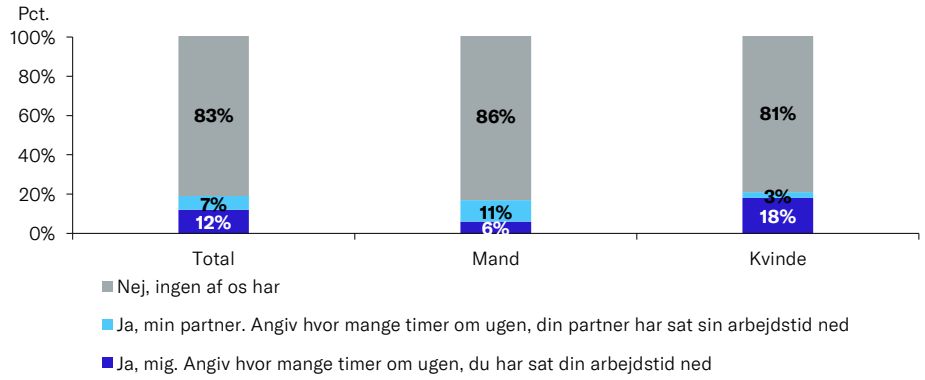
En undersøgelse gennemført af Epinion for BUPL i 2023 blandt 1.035 forældre til børn på 0–9 år i dag- eller fritidsinstitution viser, at cirka 17 pct. angiver, at de selv og/eller deres partner har reduceret arbejdstiden på grund af oplevet utilstrækkelig kvalitet. Resultatet bygger på forældrenes egne vurderinger og omfatter også fritidstilbud.[3]

Kvalitetsproblemer i daginstitutioner kan både begrænse børnenes udviklingsmuligheder og påvirke forældrenes arbejdsliv. Samtidig lægges vigtige grundsten til børnenes senere trivsel og læring i skolen allerede i daginstitutionen. Gennem trygge relationer, leg og fællesskaber udvikler børnene sproglige og sociale kompetencer, som de bygger videre på i skolelivet.

En stærkere folkeskole begynder derfor også med gode daginstitutioner.

[3] Kvalitet og produktivitet Epinion marts 2023.pdf

Figur 2: **Andel forældre, der har sat arbejdstiden ned på grund af utilstrækkelig kvalitet i dag- eller fritidsinstitution, 2023**

Kilde: Forældreundersøgelse om kvalitet og produktivitet, Epinion for BUPL, Marts 2023
Note: Figuren viser fordelingen af svar på spørgsmålet: "Har du og/eller din partner sat arbejdstiden ned, fordi du/I ikke synes, at kvaliteten i dit barns dag-/fritidsinstitution er tilstrækkeligt høj og derfor gerne vil begrænse dit/jeres barns tid i institutionen?". Antal besvarelser (N): I alt 1.035, mænd 518 og kvinder 517. På grund af afrunding kan summen af svarandelene i de enkelte søjler afvige fra 100 pct.

Mangfoldighed og familiens valgmuligheder under pres

Familier har forskellige behov og ønsker til deres børns hverdag. Et mangfoldigt daginstitutionsområde giver mulighed for at vælge mellem forskellige pædagogiske profiler, organisationsformer og lokale fællesskaber. Private og selvejende institutioner er en væsentlig del af disse valgmuligheder. I 2025 udgjorde de tilsammen 26,9 pct. af landets 3.913 daginstitutioner, fordelt på 606 private og 446 selvejende institutioner.[4]

Daginstitutionernes økonomiske rammer har betydning for, om valgmulighederne kan fastholdes og udvikles. I en undersøgelse fra Daginstitutionernes Lands-Organisation (DLO) blandt private daginstitutioner oplyser 71 pct. af de institutioner, der har besvaret spørgsmålet, at bygningstilskuddet ikke dækker deres ejendomsrelaterede udgifter. Tilsvarende oplyser 76 pct., at administrationstilskuddet ikke dækker administrationsudgifterne. Resultaterne bygger på institutionernes egne oplysninger og vedrører de deltagende private institutioner.[5]

Når nødvendige udgifter til bygninger og administration presser økonomien, kan det begrænse råderummet til personale, faglig udvikling og investeringer. Hvis institutioner må hæve forældrebetalingen, begrænse deres tilbud eller lukke, kan familiernes reelle valgmuligheder blive færre. Det kan betyde længere transport og gøre det vanskeligere at finde et tilbud, der passer til barnet og familiens hverdag.

[4] Dansk Erhverv 2026, Velfærden i tal 2026: Få overblik | Dansk Erhverv
[5] DLO, Undersøgelse af private daginstitutioners
tilskud i praksis: 137private-daginstitutioners-overholdelse-af-normeringskrav-dlo-2026.pdf

Der er derfor behov for et kvalitetsløft, som giver børnene en bedre hverdag og forældrene større tryghed og fleksibilitet, når de går på arbejde. Dansk Erhverv peger på syv politiske indsatsområder, der på de følgende sider foldes ud.

Syv politiske indsatsområder

1. Stærkere faglighed og bedre karriereveje. Styrk pædagoguddannelsen, giv reel adgang til kompetenceudvikling, og udbred karriereveje, der fastholder dygtige og erfarne medarbejdere tæt på børnene. Undersøg langvarigt bekymrende fravær blandt børn, og styrk den tidlige indsats med lige adgang til relevant viden, midler og PPR-rådgivning på tværs af ejerformer.

2. Mere tid og råderum til faglig ledelse. Fjern unødige krav, og giv adgang til professionel administrativ støtte, så lederne kan udvikle den pædagogiske praksis sammen med medarbejderne. Fasthold ledernes medregning i minimumsnormeringerne med en vægt på 0,85 i mindre privatinstitutioner.

3. Oplyst forældrevalg og stærkt lokalt ansvar. Gør information om tilbuddene overskuelig og sammenlignelig. Styrk bestyrelsernes arbejde og forældrenes engagement.

4. Tidssvarende tilskud og bæredygtig drift. Gør kommunernes tilskudsberegninger gennemskuelige og sammenlignelige gennem en obligatorisk fælles skabelon. Modernisér administrationsfinansieringen, og giv institutionerne adgang til uafhængig efterprøvelse.

5. Bedre muligheder for etablering og udvidelse. Skab gennemskuelige godkendelsesprocesser, klare sagsbehandlingsfrister, proportionale driftsgarantier og bedre adgang til bank- og realkreditfinansiering. Kommunerne skal være åbne for samarbejde om nye private og selvejende tilbud.

6. Uvildigt tilsyn og brugbar kvalitetsviden. Styrk uvildigheden gennem en statslig forankring af tilsynsopgaven, så kommunen ikke fører tilsyn med egne tilbud. Brug tilsyn og nationale kvalitetsundersøgelser på tværs af ejerformer til konkrete forbedringer med mindst mulig ekstra administration.

7. Tryg pasning og et arbejdsliv, der hænger sammen. Begræns lukkedage, og tilpas åbningstiderne til familiernes behov. Bemanding, kontinuitet og kendte voksne skal sikre børnene en tryg hverdag.

Anbefalinger: en god start for børnene og en hverdag i balance

Gode dagtilbud kræver kompetente medarbejdere, nærværende ledelse og rammer, der giver tid til børnene. Familierne skal samtidig have reelle valgmuligheder og tryghed i hverdagen.

Dansk Erhverv støtter forslagene, der indgår i den forestående ændring af dagtilbudsloven om offentliggørelse af grundlaget for kommunernes tilskudsberegninger, bedre information til forældrene om alle dagtilbud og inddragelse af private og selvejende institutioner i nationale kvalitetsundersøgelser. Det er vigtige skridt, som Dansk Erhverv vil bygge videre på.

Med de følgende syv politiske indsatsområder vil Dansk Erhverv bidrage til den endelige vedtagelse og implementering af dagtilbudsloven samt arbejdet i Ekspertgruppen om kvalitet i dagtilbud.[6]

1. Stærkere faglighed og bedre karriereveje

Børn skal møde voksne, der kan skabe trygge relationer, understøtte legen og hjælpe dem ind i fællesskabet. Det kræver medarbejdere, som kan omsætte faglig viden til handling og tilpasse indsatsen til både det enkelte barn og børnegruppen. Uddannede pædagoger, pædagogiske assistenter og dygtige medhjælpere bidrager med forskellige kompetencer, og erfarne medarbejdere spiller en vigtig rolle i at udvikle praksis og støtte nye kolleger.

Et stærkere fagligt fundament begynder på pædagoguddannelsen. Uddannelsen skal have høje faglige ambitioner, tæt forbindelse til praksis og en praktik af høj kvalitet. Samtidig skal flere have mulighed for at uddanne sig til pædagog gennem fleksible forløb, der bygger på deres erfaring og gør det muligt at bevare tilknytningen til arbejdsmarkedet. Et bredere rekrutteringsgrundlag skal også give flere mænd en vej ind i faget.

Fagligheden skal fortsat udvikles gennem arbejdslivet. Medarbejderne skal have adgang til kompetenceudvikling, sparring og karriereveje tæt på børnene – også børn med langvarigt, bekymrende fravær. Mulighederne skal være reelle på tværs af kommunale, selvejende og private institutioner og følges af tid, adgang og finansiering.

Dansk Erhverv foreslår, at:

[6] Ekspertgruppen om kvalitet i dagtilbud er en lovforberedende ekspertgruppe, der er nedsat af tidligere børne- og undervisningsminister Mattias Tesfaye. Gruppen har som formål at udforme anbefalinger til ændringer af dagtilbudsloven for at øge kvaliteten i dagtilbud.

Fleksible veje til pædagogfaget skal udbredes hurtigere

Sporskifteuddannelsen giver personer med en anden videregående uddannelse på mindst bachelorniveau mulighed for at uddanne sig til pædagog på 2½ år, mens de arbejder på det pædagogiske område. Erfaringerne herfra skal bruges til at udbrede fleksible merit- og deltidsforløb, så flere kan kombinere uddannelsen med lønnet pædagogisk arbejde.

Gennemføre reformaftalens løfter om praktik på lige vilkår

Den politiske aftale om reform af professionsbachelor- og erhvervsakademiuddannelserne fra marts 2025, skal styrke uddannelsernes faglighed og sammenhæng med praksis. Aftalen prioriterer blandt andet uddannelse af praktikvejledere og åbner for, at private praktiksteder kan få del i midlerne.

Dansk Erhverv anbefaler, at dette omsættes til klare kriterier og en enkel procedure. Godkendte kommunale, selvejende og private praktiksteder skal have adgang til vejledermidler på lige vilkår, og små praktiksteder skal kunne samarbejde om en uddannet praktikvejleder. Private og selvejende institutioner skal også kunne indgå som partnere i udviklingen af nye praktikformer og få relevante projektudgifter dækket efter samme kriterier.[7]

Flere mænd skal rekrutteres til og fastholdes på pædagoguddannelsen

Mænd udgjorde 27 pct. af de optagne på pædagoguddannelsen i 2024.[8] Der er dermed en betydelig skævhed i uddannelsens kønsfordeling.

Professionshøjskolerne skal arbejde mere systematisk med målrettede studievalgskampagner, mandlige rollemodeller og praktikforløb, der kan tiltrække flere mænd. Studiemiljøer og faglige fællesskaber skal samtidig understøtte, at mænd som kønsminoritet trives og gennemfører uddannelsen.

Indføre højere adgangskrav

Der er i dag ikke et landsdækkende minimumskarakterkrav for ansøgere med en gymnasial eksamen. En eventuel adgangskvotient på det enkelte uddannelsessted afhænger af konkurrencen om pladserne.

Dansk Erhverv foreslår højere adgangskrav til pædagoguddannelsen, eksempelvis et minimumskarakterkrav på 5 ved gymnasial adgang kombineret med optagelsessamtaler. Det skal understøtte et højt fagligt niveau, samtidig med at relevant erhvervserfaring og alternative adgangsveje fortsat kan indgå.

Det vil samtidig kræve en vurdering af konsekvenserne for optag, gennemførelse og fagligt udbytte og behov for at tydeliggøre alternative adgangsveje. En mekanisk fremskrivning fra Finansministeriet peger på, at efterspørgslen efter pædagoger fra 2023 til 2035 kan vokse med 3.800 personer mere end udbuddet.[9]

---

[7] Aftale om reform af professionsbachelor- og erhvervsakademiuddannelserne, 26. marts 2025, pkt. 18–21.

[8] Fakta-om-paedagoguddannelsen-2025.pdf

[9] velfarden-i-tal-2026.pdf

Opfølgning på den nye pædagoguddannelse skal have fokus på faglig kvalitet

Fra første optag på den nye pædagoguddannelse i 2027, skal der følges op på undervisning, praktik og studerendes faglige udvikling. Efter første dimittendårgang skal en samlet evaluering inddrage arbejdspladsernes vurdering og belyse, om den kortere uddannelse sikrer den nødvendige kernefaglighed.[10]

Udbrede faglige karriereveje for pædagoger

Muligheden for at oprette stillinger som pædagogfaglig specialist, der blev aftalt ved OK24 og gælder fra 1. april 2025, bør synliggøres og understøttes på arbejdspladser omfattet af overenskomsten.[11]

Rollen giver pædagoger mulighed for at varetage særlige faglige opgaver og ansvar uden ledelsesansvar, mens arbejdet med børnene fortsat er hovedfunktionen. Ledelsen fastlægger stillingens indhold og titel ud fra institutionens behov, eksempelvis som pædagogisk vejleder eller inklusionspædagog.

Erfaringerne bør samles og deles på tværs af ejerformer, så flere institutioner kan udvikle karriereveje, der gør det attraktivt at blive i faget og bruge sin faglighed tæt på børnene.

Gøre adgangen til kompetenceudvikling reel

Selvejende institutioner kan være omfattet af Den Kommunale Kompetencefond, når kravene til driftsoverenskomst og overenskomst er opfyldt.[12] Privatinstitutioner har derimod adgang til opkvalificeringspuljen 2026–2030 gennem kommunen.[13]

Ministeriet bør følge op på, at kommunerne informerer om adgangen, reserverer institutionernes forholdsmæssige andel og gør ansøgnings- og udbetalingsproceduren gennemskuelig for selvejende og private daginstitutioner.

Undersøg bekymrende fravær blandt børn, og styrk den tidlige indsats

Regeringsgrundlagets ambition om en stærkere tidlig indsats for børn i mistrivsel, bør også omsættes til handling på daginstitutionsområdet. Dansk Erhverv foreslår, at Børne-, Ældre- og Boligministeriet undersøger omfanget, årsagerne og konsekvenserne af langvarigt bekymrende fravær i daginstitutioner. Undersøgelsen skal skabe en fælles faglig forståelse af, hvornår fravær giver anledning til bekymring, og belyse betydningen for børnenes trivsel og deltagelse i fællesskabet samt familiernes hverdag og arbejdsliv.

Ministeriet bør samtidig nedsætte en arbejdsgruppe med kommunale, selvejende og private daginstitutioner, paraplyorganisationer, forskere, forældrerepræsentanter mv. Gruppen skal samle erfaringer og udvikle praksisnære anbefalinger til, hvordan udfordringer opdages tidligt, og den rette støtte sættes ind i samarbejde med familien.

---

[10] Reformaftalen af 26. marts 2025, pkt. 11, 14–15 og 24–29.

[11] 60.01 Overenskomst for pædagoger (OK24).pdf

[12] Den Kommunale Kompetencefond, regler om omfattede arbejdspladser; Ministeriets vejledning om opkvalificeringspuljen 2026–2030, s. 6–7.

[13] Vejledning om opkvalificeringspuljen 2026_2030

Arbejdsgruppen skal også afdække barrierer for lige adgang på tværs af ejerformer til relevant viden, PPR-rådgivning og midler til opkvalificering af medarbejdere.

2. Mere tid og råderum til ledelse

God ledelse kræver tid tæt på børnene og medarbejderne. Ledelsen skal kunne udvikle den pædagogiske praksis, give faglig sparring og følge op på kvaliteten i børnenes hverdag. I spørgeskemaundersøgelsen TALIS[14] 2024 anslår ledere af dagtilbud for 3–6-årige, at 33 pct. af arbejdstiden går til administrative og ledelsesmæssige opgaver og møder, mens 26 pct. går til pædagogisk ledelse.[15]

Unødige krav skal begrænses, og lederne skal have adgang til professionel administrativ støtte, blandt andet gennem paraplyorganisationer. Samtidig skal de have kompetencer og råderum til at sætte faglig retning og organisere arbejdet. Rammerne skal også fungere i små institutioner, hvor lederen kombinerer ledelse med pædagogisk arbejde med børnene.

Dansk Erhverv foreslår, at:

Fjerne unødige kommunale særkrav

Børne-, Ældre- og Boligministeriet skal sammen med institutioner og paraplyorganisationer gennemgå kommunale krav til blandt andet dokumentation, tilsynsformater, obligatoriske metoder og koncepter, it-platforme og læreplansskabeloner. En national vejledning skal sætte tydelige grænser for kommunernes adgang til at stille supplerende krav og skelne mellem lovkrav, godkendelsesvilkår og forpligtelser i driftsaftaler.

Gennemgangen skal føre til, at unødige og overlappende krav fjernes, og eksisterende oplysninger genbruges, så ledere og medarbejdere får mere tid til børnene og den pædagogiske opgave.

Når kommunale krav ændres, kan ledernes og medarbejdernes tid gå tabt

Ledernes og medarbejdernes tid er den vigtigste ressource i daginstitutioner.

En leder af en privatinstitution, som er medlem af Dansk Erhverv, fortæller, at institutionen blev bedt om at anvende sprogtrappe og sprogtest på alle børn. Efter at medarbejderne havde brugt tid på opgaven, modtog institutionen en besked fra kommunen om, at den ikke længere skulle udføres. Det er spildt arbejde og tid, som er taget fra nærvær med børnene.

»*Mange af mine pædagoger har anvendt tid på det, og det er så spildt arbejde*,« fortæller lederen.

Forenkle kravene til dokumentation og evaluering

[14] TALIS står for *Teaching and Learning International Survey* og er OECD's internationale spørgeskemaundersøgelse om blandt andet arbejdsvilkår, kompetencer og ledelse.
[15] TALIS 2024 - Dagtilbud

Børne- Ældre- og Boligministeriet bør nedsætte en arbejdsgruppe med repræsentanter for kommuner, institutioner og paraplyorganisationer, der skal gennemgå de nationale og kommunale krav til pædagogisk dokumentation og evaluering og foreslå konkrete forenklinger, der fjerner unødigt dobbeltarbejde.

VIVEs evaluering af tidligere frisættelsesforsøg på dagtilbudsområdet viser, at medarbejdere oplever, at færre dokumentationskrav kan frigøre tid til børnene. Evalueringen peger samtidig på behovet for at bevare systematisk faglig refleksion og opfølgning.[16]

Dokumentationen skal have et klart fagligt formål og bidrage til at udvikle praksis. Institutionerne skal kunne bruge det samme relevante materiale i kvalitetsarbejdet og ved tilsyn, så medarbejderne undgår at beskrive de samme forhold i flere skabeloner og indberetninger. Lederen skal fortsat have ansvar for at følge kvaliteten og omsætte viden og erfaringer til forbedringer i børnenes hverdag.

Vurdere ledelsen på kompetencer og erfaring

Ledelsen skal kunne sætte pædagogisk retning, udvikle medarbejdernes praksis og sikre en ansvarlig drift. Rekrutteringen bør tage afsæt i relevante kompetencer og erfaringer og give plads til forskellige uddannelsesbaggrunde.

Den kommunale lederoverenskomst indeholder en afgrænset mulighed for dispensation fra uddannelseskravene.[17] Overenskomstparterne bør udvikle potentialet i denne mulighed, så det bliver lettere at rekruttere kvalificerede ledere med andre relevante baggrunde.

Institutionens samlede organisering skal sikre pædagogfaglig ledelse, eventuelt understøttet af en paraplyorganisation eller et ledelsesnetværk. Lederen skal have adgang til relevant lederuddannelse og faglig sparring.

Bevare lederens medregning i mindre privatinstitutioner

I mindre privatinstitutioner bør den gældende regel fastholdes, så pædagogiske ledere fortsat indgår i opgørelsen af minimumsnormeringerne med en vægt på 0,85. Det kunne f.eks. være ved mindre private daginstitutioner med et årligt gennemsnit på maksimalt 45 fuldtidsbørn indskrevet.

Her kombinerer lederen ofte faglig ledelse med direkte pædagogisk arbejde med børnene og er en vigtig del af den daglige bemanding. De kommende regler bør derfor indeholde en undtagelse for mindre privatinstitutioner, som tager højde for deres organisering og lederens bidrag til børnenes hverdag.[18]

Sådan opgøres minimumsnormeringerne i dag

[16] Kommunal frisættelse – Virkninger af velfærdsaftaler på dagtilbuds-, folkeskole- og ældreområdet, 2021-2024
[17] Kommunal lederoverenskomst 2024-2026 (KL-BUPL).pdf
[18] L 35 som fremsat, almindelige bemærkninger, afsnit 2, s. 4. Ændret medregning af ledere gennemføres i særskilte normeringsbekendtgørelser.

Kravet er mindst én pædagogisk medarbejder pr. tre vuggestuebørn og pr. seks børnehavebørn. Børn og personale omregnes til fuldtidsenheder. Pædagogisk personale omfatter både pædagoger, pædagogiske assistenter og medhjælpere.

Kommunale institutioner og selvejende institutioner med driftsoverenskomst indgår i et fælles årligt gennemsnit på kommuneniveau. Kravet skal derfor være opfyldt samlet for kommunen.[19]

Private institutioner opgør normeringen årligt for den enkelte institution. Her skal kravet være opfyldt som et gennemsnit af de seneste tre kalenderårs normeringer.[20]

3. Oplyst forældrevalg og lokalt ansvar

Forældrene skal kunne vælge daginstitution på et oplyst grundlag og engagere sig i institutionens udvikling. Det kræver overskuelig og sammenlignelig information om tilbuddenes pædagogiske profiler, kvalitet og praktiske rammer. Samtidig skal forældrene have mulighed for at blive hørt og bidrage til fællesskabet omkring børnenes hverdag.

Erfaringerne fra private og selvejende institutioner med lokal ledelse, aktive bestyrelser og tæt forældresamarbejde skal indgå i kvalitetsarbejdet, som Ekspertgruppen om kvalitet i dagtilbud udarbejder anbefalinger til. Det lokale ansvar kan give plads til løsninger, der tager afsæt i institutionens børn og familier, men kræver tydelige roller og et godt samarbejde mellem bestyrelse, ledelse og medarbejdere.

Der er behov for at undersøge, hvordan organisering, forældreengagement og pædagogisk praksis spiller sammen, og bruge erfaringerne til forbedringer på tværs af institutionsformer.

Dansk Erhverv foreslår, at:

Gøre den nye informationspligt brugbar

Med den forestående ændring af dagtilbudsloven foreslås det, at kommunen senest fire uger efter et barns fødsel skal oplyse forældrene om alle dagtilbud og private pasningsordninger i kommunen.

Dansk Erhverv anbefaler fælles minimumsoplysninger om bl.a. pædagogisk profil, ejerform, optagelse, ventelister, normering, medarbejderomsætning og sygefravær. Alle daginstitutioner i kommunen og i en radius af 5 km fra familien skal præsenteres på lige vilkår, og informationen skal være let at finde og forstå. Det vil bidrage til at styrke forældres overblik over deres valgmuligheder.

Udbygge det eksisterende nationale dagtilbudsoverblik

[19] Minimumsnormeringer i kommunale og selvejende daginstitutioner - Børne-, Ældre- og Boligministeriet

[20] Minimumsnormeringer i privatinstitutioner - Børne-, Ældre- og Boligministeriet

Informationspligten bør udbygges med et samlet forældreoverblik, som kan bygge videre på Dagtilbudsportalen og omfatte kommunale, selvejende og private institutioner. Forældre skal kunne søge på tværs af kommunegrænser og vælge en geografisk radius, f.eks. fem kilometer fra hjem eller arbejde.

Overblikket skal bl.a. samle profil, ejerform, ventelister, normering, medarbejderomsætning og sygefravær, åbningstider, lukkedage og seneste tilsyn. Her kan man lade sig inspirere af lignende tiltag på ældreområdet med plejeoverblikket, der giver borgere, pårørende og myndigheder et samlet overblik over plejehjem og leverandører af helhedspleje i Danmark. Platformen erstatter plejehjemsoversigten.dk og gør det muligt at sammenligne tilbud på tværs.

Frit valg af daginstitution
Forældre kan søge en plads i kommunale, selvejende og private daginstitutioner – også på tværs af kommunegrænser. Frit valg garanterer dog ikke en plads i en bestemt institution. Optagelse afhænger af ledige pladser, ventelister og optagelsesregler. Kommuner kan under bestemte betingelser lukke ventelister til kommunale og selvejende tilbud for børn fra andre kommuner.

Retten til at vælge dagtilbud på tværs af kommunegrænser blev indført den 1. januar 2004. Privatinstitutionsordningen fulgte den 1. oktober 2005, hvor godkendte private leverandører fik ret til at etablere institutioner med kommunale tilskud.[21]

Styrke bestyrelsernes ansvar og lokale forankring med forældredrevne daginstitutioner

Ekspertgruppen om kvalitet i dagtilbud bør undersøge, hvordan erfaringer med aktive bestyrelser, forældreengagement og selvstændig lokal ledelse kan styrke kvaliteten på tværs af ejerformer.

I selvejende institutioner har institutionsbestyrelsen det overordnede ansvar. Inden for vedtægter og driftsaftale varetager de blandt andet lederansættelse og institutionens profil. I de institutioner, hvor forældre indgår i institutionsbestyrelsen, kan deres indflydelse også omfatte beslutninger om institutionens drift. Privatinstitutioners organisering afhænger af ejerform og vedtægter.[22]

Hvad er en forældredreven daginstitution?
Betegnelsen bruges om en daginstitution, hvor forældrene har afgørende indflydelse i institutionens øverste bestyrelse. Bestyrelsen har det overordnede ansvar for økonomi, drift og udvikling, mens lederen og medarbejderne varetager den daglige ledelse og det pædagogiske arbejde.

Daginstitutionen kan være selvejende med driftsoverenskomst eller drives som privatinstitution. Bestyrelsens konkrete opgaver og beføjelser afhænger af vedtægterne og de gældende regler og aftaler.

[21] Servicetjek af frit valg efter dagtilbudsloven
[22] "Velkommen i institutions- og forældrebestyrelsen", "Opret en privat institution - Vejle Kommune" samt "Hvad er en selvejende institution? – Børnevennerne"

Forældrenes engagement kan styrke den lokale forankring og give mulighed for at præge institutionens værdier og pædagogiske profil. Det kan bidrage til et mangfoldigt udbud af daginstitutioner.

4. Tidssvarende tilskud og bæredygtig drift

Private og selvejende daginstitutioner skal have stabile og gennemskuelige økonomiske rammer, der giver plads til kvalitet, dygtige medarbejdere og udvikling. Tilskud til drift, bygninger og administration skal hænge sammen, så nødvendige udgifter ikke udhuler ressourcerne til børnene og den faglige ledelse.

Lovforslaget om ændring af dagtilbudslovens forslag om offentliggørelse af kommunernes tilskudsforudsætninger og et forbedret driftstilskudsgrundlag er positive skridt. Dansk Erhverv støtter ændringerne og vil bygge videre på dem.

Gennemsigtighed skal følges af klare beregningsprincipper og mulighed for uafhængig efterprøvelse. Institutionerne skal både kunne gennemskue tilskuddene og få rettet fejl og mangler, så finansieringen bygger på et korrekt og fuldstændigt grundlag.

Dansk Erhverv foreslår, at:

Gøre tilskudsberegningerne sammenlignelige og gennemskuelige

Børne-, Ældre- og Boligministeriet forventer at udarbejde et fælles oversigtsskema, som kommunerne frivilligt kan anvende ved offentliggørelsen af deres tilskudsforudsætninger.[23] Dansk Erhverv anbefaler en obligatorisk fælles standard, udviklet med inddragelse af Dansk Erhverv og institutionernes repræsentanter.

Standarden skal bl.a. synliggøre alle udgiftsposter, og institutionerne skal kunne følge beregningen frem til det tilskud, de modtager. Oplysningerne skal være sammenlignelige på tværs af kommuner og samtidig afspejle de forskellige regler for drifts-, bygnings- og administrationstilskud.

Oversigtsskemaet skal tydeliggøre efterregulering, ændringer i tilskuddene og håndtering af momsrelaterede forhold.

Modernisere administrationsopgaverne

I den igangværende lovbehandling af dagtilbudsloven bør opgavebeskrivelsen for administrationstilskuddet i lovforslaget om dagtilbudsloven moderniseres, så den afspejler nutidens krav.

[23] Lovforslag nr. L 35, Folketinget 2026-27, Forslag til Lov om ændring af dagtilbudsloven (Nedsættelse af forældrebetalingsandel og bedre vilkår for privatinstitutioner og private pasningsordninger m.v.)

Ud over løn, bogføring, budget og regnskab, revision og personalejuridisk bistand skal gennemgangen omfatte blandt andet databeskyttelse, sikker digital administration og løbende arbejdsgiverforpligtelser. Afgrænsningen til den pædagogiske drift og andre tilskud skal være tydelig.

Hvad er en paraplyorganisation på daginstitutionsområdet?
Paraplyorganisationer på daginstitutionsområdet samler og understøtter selvejende og private daginstitutioner. De kan blandt andet varetage løn, regnskab og personalejura samt tilbyde pædagogisk sparring og rådgivning til ledere og bestyrelser. Det svarer ofte til den understøttelse, som kommunale daginstitutioner kan få hos kommunen.

Dansk Erhverv tilbyder også personalejuridisk rådgivning til de paraplyorganisationer og institutioner, der er medlemmer af Dansk Erhverv.

Ved at samle administrative opgaver og specialistviden kan de frigøre tid til faglig ledelse og arbejdet med børnene.

Indføre en national administrationssats

Den forestående ændring af dagtilbudsloven (L35) indeholder et forslag om offentliggørelse af kommunernes tilskudsforudsætninger. Det er et vigtigt skridt mod større gennemsigtighed. Offentliggørelse sikrer imidlertid ikke i sig selv, at alle relevante omkostninger indgår, eller at beregningsgrundlaget er korrekt og opdateret. Dansk Erhverv anbefaler derfor fælles beregningsprincipper og en tidssvarende finansiering af institutionernes administrationsopgaver.

Administrationstilskuddet kan beregnes som en procentdel pba. driftsgrundlaget bag kommunens fastsættelse af forældrebetaling. Både administrationssatsen og beregningsgrundlaget skal holdes ajour. Kommunen skal mindst én gang årligt genberegne administrationstilskuddet på baggrund af den gældende sats og et opdateret beregningsgrundlag. Genberegningen skal dokumenteres og offentliggøres, så institutionerne kan følge, hvordan ændrede forudsætninger påvirker deres tilskud.

På ældreområdet er der allerede fastsat nationale overheadsatser til brug for kommunernes omkostningsbaserede afregning, herunder 6,3 pct. for friplejeboliger og 6,0 pct. for helhedspleje. Satserne bygger på en analyse fra Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen[24] og skal mindske usikkerhed og administration ved opgørelsen af indirekte omkostninger.[25] Denne tilgang bør inspirere en national administrationssats på dagtilbudsområdet, beregnet ud fra daginstitutionernes administrative opgaver og omkostninger.

Give adgang til uafhængig kontrol

Dansk Erhverv støtter forslagene i den kommende ændring af dagtilbudsloven (L35) om offentliggørelse af kommunernes tilskudsforudsætninger. Åbenhed giver institutionerne bedre mulighed for at gennemskue beregningerne, men sikrer ikke i sig selv, at grundlaget er korrekt og fuldstændigt. Der skal også være en reel mulighed for at få fagligt afklaret, om relevante udgifter er medtaget, og om tilskudsreglerne er anvendt rigtigt.

[24] Analyse af overheadomkostninger på fritvalgsområdet
[25] Analyse om faste overheadsatser for kommuner

Dansk Erhverv fastholder derfor forslaget om en uafhængig kontrol- og vejledningsfunktion i Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen. Funktionen skal bygge videre på de oplysninger, kommunerne offentliggør, og kunne indhente nødvendig supplerende dokumentation. Institutionerne skal kunne henvende sig ved begrundet tvivl om beregningerne, og funktionen skal have beføjelser til at kræve fejl rettet.

På ældreområdet har der siden 1. juli 2025 været en uafhængig kontrolenhed i Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen.[26] På botilbudsområdet er der desuden politisk aftalt en kontrolenhed for kommunernes takstberegninger.[27] Erfaringerne herfra bør indgå i udviklingen af kontrollen på dagtilbudsområdet.

5. Etablering og udvidelse af daginstitutioner

Familiernes valgmuligheder afhænger af, at forskellige tilbud kan etablere sig og udvikles. Små, lokalt forankrede institutioner kan være en vigtig del af hverdagen og sammenhængskraften i et lokalsamfund. Engagerede bestyrelser og lokale initiativtagere skal have en gennemskuelig vej fra idé til drift.

Etablering og udvidelse kræver investeringer i lokaler, ombygning og indretning, før alle pladser er fyldt. Usikkerhed om børnetal, tilskud og aftaler kan vanskeliggøre bank- og realkreditfinansiering. Bygningernes begrænsede muligheder for anden anvendelse kan svække sikkerheden bag et lån, særligt i områder med et lille ejendomsmarked.

Rammerne er forskellige. Privatinstitutioner etableres efter kommunal godkendelse[28], mens selvejende institutioner i den kommunale forsyning forudsætter en driftsaftale. En selvejende organisation kan også drive en institution efter reglerne for privatinstitutioner. De følgende forslag skal derfor tage udgangspunkt i driftsgrundlag og aftaler.

Dansk Erhverv foreslår, at:

Etablere et partnerskab om finansiering

Regeringen bør etablere et partnerskab mellem banker, realkreditinstitutter, kommuner, repræsentanter for private og selvejende daginstitutioner samt Dansk Erhverv. Partnerskabet skal afdække finansieringsbarrierer ved etablering og udvidelse af daginstitutioner og udvikle løsninger, der gør økonomisk bæredygtige projekter lettere at realisere.

Partnerskabet skal blandt andet arbejde for mere gennemskuelige tilskuds- og aftalegrundlag. Det skal desuden undersøge, om eksisterende låne- og garantiordninger kan anvendes eller tilpasses, og om der er behov for nye finansieringsløsninger.

---

[26] Frit valg - kontrolenhed

[27] Socialministeriet 2026, Ny aftale skal gøre det lettere at gennemskue kvalitet og pris på botilbudsområdet

[28] Dagtilbudsloven, § 19, stk. 3 og 5, samt § 20, stk. 1; KL (2022), *Privatinstitutioner – Godkendelseskriterier*, 3. udgave, s. 6.

En bæredygtig drift og bedre finansieringsadgang skal gøre mangfoldigheden reel for flere familier. Nødvendige driftsudgifter bør ikke presse forældrebetalingen så højt op, at det lokale tilbud bliver utilgængeligt for almindelige børnefamilier. Løsningerne skal samtidig bygge på ansvarlig kreditvurdering.

Gøre godkendelse og samarbejde forudsigeligt

Godkendelsesprocessen for privatinstitutioner skal bygge på tydelige, saglige og gennemskuelige kriterier med klare sagsbehandlingsfrister. Driftsgarantier skal stå i rimeligt forhold til risikoen og må ikke unødigt binde kapital.

Hvilke daginstitutionstyper findes der?
Kommunale, selvejende og private daginstitutioner kan alle være vuggestuer, børnehaver eller integrerede institutioner. Alle tre typer modtager kommunal finansiering eller tilskud, er omfattet af dagtilbudslovens krav til det pædagogiske indhold og er under kommunalt tilsyn.

Kommunale daginstitutioner ejes og drives af kommunen. Kommunen fastsætter forældrebetalingen og anviser pladserne.

Selvejende daginstitutioner drives af en selvstændig organisation med egen bestyrelse og en driftsaftale med kommunen. Kommunen fastsætter forældrebetalingen efter samme regler som for kommunale institutioner og anviser som udgangspunkt pladserne.

Private daginstitutioner drives af private aktører og skal godkendes af kommunen. Institutionen fastsætter selv forældrebetalingen og står selv for optagelsen af børn.

6. Uvildigt tilsyn og brugbar kvalitetsviden

Tilsyn og kvalitetsundersøgelser skal give viden, der fører til dialog og udvikling. Institutionerne skal vurderes efter tydelige faglige principper på tværs af ejerformer og kommuner med respekt for forskellige pædagogiske profiler. Hverken ejerform, forældretilfredshed eller et enkelt nøgletal kan stå alene som kvalitetsvurdering.

Dagtilbudsloven stiller allerede krav om uvildighed, observationer og dialog i det kommunale tilsyn. Dansk Erhverv foreslår en ændret organisering og stærkere fælles praksis, så der bliver større afstand mellem kommunens drift af egne tilbud og vurderingen af kvaliteten.

Dansk Erhverv foreslår, at:

Organisere tilsynet uvildigt og følg op på praksis

Det pædagogiske tilsyn bør samles i én statslig enhed, der er uafhængig af kommunernes drift og vurderer daginstitutionerne efter fælles faglige standarder på tværs af ejerformer. En tydelig adskillelse mellem drift og tilsyn, og en samling af den faglige ekspertise, skal styrke uvildigheden og kvaliteten af tilsynets vurderinger.

Kommunen fører i dag tilsyn med sig selv
Kommunen driver egne daginstitutioner og har samtidig ansvaret for det pædagogiske tilsyn med både kommunale, selvejende og private institutioner. Kommunen er dermed både driftsherre og tilsynsmyndighed.

Dagtilbudslovens § 5 a, stk. 3, kræver allerede, at kommunen sikrer uvildighed i tilsynet.[29] Der er dog ikke krav om, at tilsynet udføres af en ekstern myndighed. Kommunen kan overlade udførelsen til en ekstern aktør, men beholder ansvaret.[30]

Gøre tilsynet dialogbaseret og udviklende

Tilsynet skal - med inspiration fra ældreområdet[31] - understøtte kvalitetsudvikling gennem rådgivning, faglig sparring og læringsorienteret dialog før, under og efter tilsynsbesøget.

Observationer af børnenes hverdag skal danne afsæt for faglig refleksion, hvor medarbejdere og ledelse får støtte til at udvikle løsninger, der styrker den pædagogiske praksis. Opfølgningen skal tilpasses institutionens behov. Ved alvorlige kvalitetsproblemer skal tilsynet reagere hurtigt og følge tæt op på nødvendige forbedringer.

Relevant dokumentation fra læreplan og evaluering skal genbruges, så tilsynet bidrager til bedre kvalitet med mindst mulig ekstra administration.

Kvalitetsundersøgelser omfatter alle ejerformer

Dansk Erhverv støtter den foreslåede § 102 b i dagtilbudsloven, som udvider hjemlen til at indhente oplysninger og muliggør nationale kvalitetsundersøgelser med private og selvejende institutioner. Institutioner og paraplyorganisationer skal inddrages i eventuelle indberetningskrav. Data skal genbruges, og nye opgaver indgå i vurderingen af finansieringen, så ressourcer fortsat kan prioriteres til tid med børnene.[32]

7. Tryg pasning og en hverdag, der hænger sammen

Forældrene skal kunne regne med pasning, når de er på arbejde. Åbningstider og lukkedage skal tage højde for forskellige mødetider og muligheder for at arbejde hjemme. Organiseringen skal samtidig sikre børnene tryghed og kendte voksne.

I Dansk Erhvervs undersøgelse fra 2025 svarer 40 pct. af de adspurgte, som har eller har haft børn i daginstitution, at lukkedage i høj eller nogen grad gør det sværere at passe deres arbejde. 18 pct. oplyser, at de på et tidspunkt har meldt sig syge på grund af en lukkedag.[33]

[29] Bekendtgørelse af lov om dag-, fritids- og klubtilbud m.v. til børn og unge (dagtilbudsloven)
[30] Tilsyn med dagtilbud - Børne-, Ældre- og Boligministeriet
[31] Rådgivning og sparring - aeldretilsyn
[32] L 35, den foreslåede § 102 b, om hjemmel til at indhente oplysninger til nationale kvalitetsundersøgelser.
[33] Knap hver femte forælder har meldt sig syg på en lukkedag

Dansk Erhverv foreslår, at:

Sørg for tryg pasning på almindelige arbejdsdage

Kommunale daginstitutioner bør som udgangspunkt holde åbent på almindelige arbejdsdage. Ved lukkedage skal kommunen sikre alternativ pasning, som både fungerer for familien og er tryg for barnet. Forældrene skal have besked i god tid, og hvor pasningen samles, skal der så vidt muligt være kendte medarbejdere. Færre lukkedage skal følges af planlægning og finansiering, så kvaliteten opretholdes.

Tilpas åbningstiderne til familiernes lokale arbejdsforhold

Åbningstiderne skal afspejle familiernes behov og det lokale arbejdsmarked. I områder med eksempelvis sygehuse eller produktionsvirksomheder med skiftehold, kan forældre have behov for pasning tidligt om morgenen eller sent på eftermiddagen. I pendleområder kan transporttiden mellem hjem og arbejde gøre det vanskeligt at nå institutionens åbningstider.

Kommunerne skal inddrage familiernes behov og lokale arbejdsforhold i planlægningen af dagtilbud. Kommunale, selvejende og private institutioner skal kunne bidrage med forskellige løsninger, eksempelvis udvalgte tilbud med udvidet åbningstid. Løsningerne skal udvikles i samarbejde med institutionerne og følges af finansiering og bemanding, der sikrer nærvær og kontinuitet for børnene gennem hele dagen.

Følg børnenes og familiernes hverdag

Den kommende revidering af dagtilbudsloven (L35) og det videre kvalitetsarbejde skal belyse både børnenes trivsel og familiernes reelle valgmuligheder. Forældrenes erfaringer med information, åbningstider, kvalitet og samarbejde skal inddrages.

DANSK ERHVERV
Børsgade
1217 København K

www.danskerhverv.dk
4info@danskerhverv.dk
T. + 45 3374 6000

Vi handler på vegne af vores medlemmer

I Dansk Erhverv handler vi hver dag på vegne af 18.000 medlemsvirksomheder og flere end 100 brancheforeninger. Vi er erhvervsorganisation og arbejdsgiverforening for et af verdens mest handlekraftige erhvervsliv.

Vi tilbyder rådgivning inden for medarbejder- og virksomhedsforhold og politisk gennemslagskraft. Vores indsatser bygger på medlemmernes aktive deltagelse i netværk og udvalg.

I Dansk Erhverv arbejder vi hver dag for, at Danmark bliver verdens bedste land at drive virksomhed i. Til gavn for arbejdspladser, velstand og Danmark i fremgang.

Vi arbejder for et Danmark med sammenhængskraft og handlekraft.

DANSK
ERHVERV